

Kadernota 2026

Versie: vastgesteld door gemeenteraad

10 juli 2025

Uitgangspunten begroting 2026

Aantal woningen en inwoners 2026-2029	15
Personeelskosten	16
Prijsindexering	16
Indexering belastingen en tarieven	17
Stelposten groei van Diemen	17
Rente	18
Algemene uitkering	19
Meerjaren investeringsplan	21

Aantal woningen en inwoners 2026-2029

De prognose voor het aantal woningen en inwoners hebben we geactualiseerd, zie onderstaande tabellen.

Woningaantallen	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	16.325	16.680	16.856	17.459
Holland Park West	210	126	187	121
Holland Park Zuid			310	591
Plantage de Sniep (Rietschuur)		50		
Hof van Saan	104			
Buitenlust	38			
Ouddiemerlaan	3			
Harmoniehof			106	
Areaalontwikkeling	355	176	603	712
Stand 31 december	16.680	16.856	17.459	18.171

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de woningbouw komende jaren. De oplevering van het aantal woningen fluctueert behoorlijk. Wanneer we bovenstaande woning- en inwonersaantallen gebruiken voor de berekening van onze inkomsten van het Rijk (de algemene uitkering) dan gaat het saldo van het meerjarenperspectief ook fluctueren. Dit maakt het lastig te sturen op een structureel sluitende begroting. Daarom kiezen we ervoor om prognoses te hanteren op basis van de gemiddelde groei van het aantal woningen en inwoners. Dit zorgt voor een gelijkmatiger meerjarenperspectief. Bovenstaande woningbouwambities leiden tot een gemiddelde woningbouw van 400 woningen per jaar.

Op basis van het uitgangspunt van de gemiddelde groei ziet de woninggroei er als volgt uit:

Woningaantallen	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	16.325	16.725	17.125	17.525
Gemiddelde woninggroei per jaar	400	400	400	400
Stand 31 december	16.725	17.125	17.525	17.925
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	2,5%	2,4%	2,3%	2,3%

Wanneer we deze gemiddelde groei vertalen naar de inkomsten van het Rijk zien we ook dat ons meerjarenperspectief evenwichtiger verloopt en dat er geen grote schommelingen meer zijn als gevolg van de woningaantallen.

	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	34.000	34.800	35.600	36.400
Toename aantal inwoners	800	800	800	800
Prognose Kadernota 2027	34.800	35.600	36.400	37.200
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	2,4%	2,3%	2,2%	2,2%

Op basis van de huidige woning- en inwonersaantallen gaan we uit van gemiddeld 2 inwoners per woning.

Personeelskosten

In de Kadernota 2025 is de loonindexering voor 2025 ingeschat op 4,4%. Inmiddels is er een nieuwe CAO voor gemeenteamtensnaren afgesloten. De nieuwe CAO loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027.

De loonsverhogingen zijn verspreid over vijf momenten om de kosten te spreiden. In de reeks procentuele loonsverhogingen is tevens een nominale loonsverhoging opgenomen. Het 12-maands gemiddelde van deze cao op loon (procentueel en nominaal) is 3,75%. Hierbij opgeteld de loonsverhogingen vanuit de eerdere CAO tot 1 april resulteert in het voorstel om voor 2026 geen loonindexering toe te passen. De kosten als gevolg van de oude en nieuwe CAO kunnen opgevangen worden binnen de indexering die in 2025 is toegepast.

Prijsindexering

In de programmabegroting indexeren we alleen de ramingen van het begrotingsjaar jaar (2026), de daaropvolgende jaren (2027 tot en met 2029) begroten we op op basis van constante prijzen. Dat houdt in dat het prijspeil van het begrotingsjaar wordt doorgetrokken naar de volgende jaren. Er vindt geen meerjarige inflatiecorrectie plaats. Dit geldt zowel voor de uitgaven als de inkomsten. Door deze wijze van begroten is het eenvoudiger afwijkingen in de meerjarenbudgetten te signaleren en dat heeft een positief effect op de betrouwbaarheid van het meerjarenperspectief.

De indexering 2026 voor de exploitatiebudgetten bedraagt 2,1%. De indexering is gebaseerd op de in februari 2025 afgegeven verwachtingen van het CPB. We gebruiken hiervoor het kengetal 'Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)'. Dit is de gemiddelde stijging van de prijzen van de netto materiële consumptie van de collectieve sector.

We stellen voor de jaarlijks exploitatiebudgetten voor uitgaven en inkomsten te indexeren. Bij de uitgaven betreft het de budgetten voor diensten en leveringen. Bij de inkomsten betreft het voornamelijk de indexering van huur- en pachttopbrengsten. Voor de indexering van subsidies en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen houden we het gewogen gemiddelde van de loon- en prijsindexering aan (80% loon en 20% prijs).

De kosten van Duo+ bestaan voornamelijk uit personeelskosten. Daarom schakelen we de indexering van de bijdrage aan Duo+ gelijk aan onze eigen personeelskosten. Ook hier het voorstel om voor de bijdrage aan Duo+ geen indexering op te nemen voor 2026.

Prijsindexering	2026	2027	2028	2029
Lasten				
Overige goederen en diensten (2,1%)	-240	-240	-240	-240
Subsidies (2,0%)	-120	-120	-120	-120
Bijdrage aan verbonden partijen (2,0%)	-105	-105	-105	-105
Bijdrage aan Duo+ (0,0%)	-	-	-	-
Totaal lasten	-465	-465	-465	-465
Baten				
Huur- en pachttopbrengsten (2,1%)	50	50	50	50
Huuropbrengsten sporthallen en zwembad (5,0%) ¹	25	25	25	25
Totaal baten	75	75	75	75
Totaal prijsindexering	-390	-390	-390	-390

¹ De energielasten van de sporthallen en het zwembad zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Als gevolg hiervan stellen wij voor om de tarieven van de sporthallen en het zwembad met 5% te verhogen. De hogere opbrengst als gevolg van de extra verhoging zetten we in ter dekking van de oplopende energielasten. Deze aanpassing heeft dus geen invloed op het saldo. Ten opzichte van de binnensporttarieven van omliggende gemeenten, zoals Amsterdam, zijn de Diemense tarieven nog behoorlijk lager.

Indexering belastingen en tarieven

Voorstel is de belastingenontvangsten net als de prijzen te indexeren met 2,1%.

Uitzondering hierop is de indexering van het tarief onroerend zaakbelasting voor woningen. Over de afgelopen jaren heeft een stevige inflatie plaatsgevonden. De inflatie is niet meegenomen in de indexering van het OZB-tarief. In 2025 hebben we daar voor het eerst een inhaalslag gemaakt. Ook voor 2026 stellen wij voor deze inhaalslag door te zetten. Dit doen we alleen voor het OZB-tarief voor woningen. Het OZB-tarief voor woningen behoort nog steeds binnen de top 20 van laagste tarieven van alle gemeenten.

Het voorstel is om het OZB-tarief voor niet-woningen met 2,1% te indexeren. Verhoudingsgewijs is het tarief niet-woningen al hoger dan het artikel 12 tarief. Ook in verhouding met andere gemeenten is ons tarief voor niet-woningen bovengemiddeld.

Indexering belastingen	2026	2027	2028	2029
OZB woningen (5,0%)	240	240	240	240
OZB niet-woningen (2,1%)	90	90	90	90
Overige belastingen (2,1%)	15	15	15	15
Totaal Indexering belastingen	345	345	345	345

Kostendekkende tarieven

In het laatste kwartaal van 2025 staat de vaststelling van de geactualiseerde nota lokale heffingen gepland. In de nota lokale heffingen leggen we de uitgangspunten voor de tariefstelling van tarieven en belastingen vast. We verwerken hierbij de uitkomsten van het onderzoek naar de kostendekkendheid en de besluitvorming van deze Kadernota en de mogelijk ingezette besparings- en ombuigingsmaatregelen.

Stelposten groei van Diemen

In de begroting houden we via stelposten rekening met de groei van Diemen. Deze stelposten kunnen we inzetten voor kosten als gevolg van de groei. Onderstaand een overzicht van de stelposten "Groei van Diemen".

De stelpost voor 2026 bedraagt € 400.000 en is beschikbaar. De jaren daarna is er weer ieder jaar € 400.000 extra beschikbaar.

Stelposten Groei van Diemen	2026	2027	2028	2029
Uitbreiding formatie	150	300	450	600
Bedrijfsvoering	25	50	75	100
Bijdrage Duo+	100	200	300	400
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	100	200	300	400
Subsidies instellingen	25	50	75	100
Totaal Stelposten groei van Diemen	400	800	1.200	1.600

Aan de inkomstenkant houden we ook rekening met de groei van Diemen. Bij de berekening van de algemene uitkering houden we rekening met een groeiend aantal woningen en inwoners (zie uitgangspunten). Ook bij de OZB opbrengsten houden we rekening met meerinkomsten als gevolg van de groei/areaaluitbreiding.

Rente

Voor het te hanteren interne rentepercentage sluiten we aan bij de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV gaat uit van de gemiddelde rente van de uitstaande geldleningen. In onderstaande tabel de wijze van berekening.

Lening afgesloten bij:	Soort lening	Hoofdsom (in €'s)	Jaar aflossing	Rente%
Provincie Groningen ²	Fixe	5.000.000	2025	1,300%
BNG	Fixe	7.500.000	2031	0,900%
Aegon Levensverzekering	Fixe	7.500.000	2035	1,030%
BNG	Fixe	6.000.000	2036	1,550%
BNG	Fixe	5.000.000	2040	1,958%
BNG	Fixe	7.500.000	2042	2,080%
BNG	Fixe	5.000.000	2043	3,110%
Totaal		43.500.000		
Gemiddeld rentepercentage				1,70%

Voor de te berekenen rente bij grondexploitatie gaan we uit van de omslagrente. De BBV geeft specifiek aan hoe deze rente berekend moet worden. Voor de resultaten van de grondexploitatie en de toerekening van rente naar de exploitatie is het van belang niet te veel renteschommelingen te hebben. Voorstel is de omslagrente voor 2026 op **1,5%** vast te stellen.

Rentepercentages begroting 2026:

1. Omslagrente grondexploitatie **1,5%**;
2. Rente investeringen **1,5%**;
3. Rente investeringen rioleringen blijft gehandhaafd op **3,0%** conform laatst vastgestelde Programma Klimaatadaptatie 2024-2028;
4. Rente langlopende leningen **3,5%**³.

² In 2025 herfinancieren

³ Gebaseerd op rentestand bij aantrekken van langlopende leningen.

Algemene uitkering

Als uitgangspunt voor deze concept Kadernota 2026 hebben we de verwachte doorrekening van de Voorjaarsnota van het kabinet gebruikt. De Meicirculaire 2025 moet straks meer duidelijkheid geven over de exacte effecten. Aangezien de middelen vanuit het Rijk een groot effect hebben op ons financiële toekomstperspectief is enige voorzichtigheid geboden.

We hebben in de berekening wel alvast rekening gehouden met de aantallen woningen en inwoners zoals benoemd in de uitgangspunten van deze kadernota. Het jaar 2026 is niet langer op constante prijzen berekend maar op basis van de verwachte indexering. De jaren 2026 tot en met 2028 zijn, net zoals de uitgaven in de begroting, wel weer op basis van constante prijzen berekend.

Sinds 2023 is de berekening van de algemene uitkering gebaseerd op het nieuwe verdeelmodel. Voor het negatieve effect van het nieuwe verdeelmodel is een compensatieregeling in het leven geroepen. Sinds de herverdeling ontvangen wij een compensatie van € 3,2 miljoen. Of dit zo blijft, is afhankelijk van de evaluatie van het verdeelmodel. Op de onderzoeksagenda van het Gemeentefonds staat de oplevering van het evaluatierapport in 2025 gepland. Verwachting is dat de Meicirculaire 2025 meer duidelijkheid geeft over de afbouw van de compensatieregeling.

Over de wijzigingen als gevolg van de septembercirculaire 2024 en de Decembercirculaire 2024 bent u met aparte informatieve memo's geïnformeerd. In deze kadernota zijn de financiële effecten van de Meicirculaire 2025 verwerkt. Zie onderstaande tabel met de effecten per wijziging.

Wijziging Algemene Uitkering	2026	2027	2028	2029
Berekening Algemene Uitkering Begroting 2025 (Meicirculaire '24)	60.200	61.020	61.830	62.845
Totaal effect Septembercirculaire 2024	2.000	1.065	1.155	1.100
Totaal effect Decembercirculaire 2024	-990	85	215	350
Totaal effect Meicirculaire 2025	3.995	3.925	2.540	2.740
Berekening Algemene Uitkering Kadernota 2026 (Meicirculaire 2025)	65.205	66.095	65.740	67.035

De wijzigingen als gevolg van de circulaire's verwerken we in de begroting. In onderstaande tabel is af te lezen welk effect de verwerking op het meerjarenperspectief heeft. Over de financiële effecten van de September- en Decembercirculaire bent u al eerder via informatieve memo's geïnformeerd.

In deze Kadernota lichten we alleen de belangrijkste wijzigingen uit de Meicirculaire toe. U ontvangt een aparte memo met een uitgebreide toelichting op alle wijzigingen.

Effect wijzigingen Algemene Uitkering	2026	2027	2028	2029
Effecten Septembercirculaire 2024				
<i>Uitkeringsfactor</i>	1.190	365	345	240
<i>Taakmutaties</i>				
- Wet op de lijkbezorging	5	5	5	5
- Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)	10	10	10	20
- Digitaal Stelsel Omgevingswet	-30	-40	-45	-50
- Bijstand jongerennorm	-10	-10	-10	-10
- Besparingsverlies jeugd	580	550	550	545
- Indexatie Wmo demografie	65	130	190	245

Effect wijzigingen Algemene Uitkering	2026	2027	2028	2029
<i>Integrale, Decentrale en Specifieke Uitkeringen (IU / DU /SU)</i>				
- Wet Betaalbare huur	75	40	35	30
- Openbare bibliotheken	100			
<i>3D's in het sociaal domein</i>				
- Participatie	20	20	20	20
<i>Stelposten</i>				
- Budget Jeugdzorg	-5	-5	55	55
<i>Claims</i>				
- Taakstelling Jeugdzorg verlagen	-580	-550	-550	-545
- Stelpost WMO opnemen	-65	-130	-190	-245
- Bibliotheek gelden	-100			
- Wet Betaalbare huur	-75	-40	-35	-30
Totaal effect Septembecirculaire 2024	1.180	345	380	280
Effecten Decembecirculaire 2024				
<i>Uitkeringsfactor</i>	-990	85	215	355
Totaal effect Decembecirculaire 2024	-990	85	215	355
Effecten Meicirculaire 2025				
Aanpassing aantallen woningen en inwoners en uitkeringsfactor	3.170	3.330	3.205	3.375
Jeugdzorg	1.465	1.430	420	450
<i>WOZ-waardeontwikkeling</i>				
- hogere korting algemene uitkering	-835	-835	-830	-830
- hogere OZB-opbrengsten	475	475	475	475
Afbouwen compensatieregeling herverdeling		-450	-900	-1.350
Totaal effect Meicirculaire 2025	4.275	3.950	2.370	2.120
Totaal effect wijzigingen Algemene Uitkering	4.465	4.380	2.965	2.755

Belangrijkste wijzigingen

- **Uitkeringsfactor**

De uitwerking van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk heeft geleid tot een hogere indexering. Tevens zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor de terugval in 2026. Tesamen met de aangepaste uitgangspunten levert dit een groot positief effect op.

- **Jeugdzorg**

Het Rijk heeft ook voor de jeugdzorg extra middelen vrijgemaakt. Hierdoor kan in 2026 en 2027 de nog te realiseren taakstelling vervallen. In afwachting van verder onderzoek van de deskundigencommissie Van Ark zal blijken of in 2028 de taakstellende bezuiniging gehandhaafd moet blijven. Vanaf 2028 vindt er een korting plaats, aannahme is dat de gemeenten vanaf 2028 voor jeugdzorg een eigen bijdrage gaan innen.

- **WOZ-waardeontwikkeling**

In de Algemene Uitkering vindt een korting plaats van de door ons zelf ontvangen OZB-opbrengsten. De werkelijke totale WOZ-waarde van Diemen is hoger dan vooraf ingeschat. Dit komt door de hogere waardestijging binnen Diemen ten opzichte van veel andere gemeenten binnen Nederland. Het ozb-verreken tarief is ook hoger dan onze reguliere indexering. Tegenover deze hogere korting staan hogere OZB-opbrengsten. Wanneer we daar onze voorgestelde indexering van de belastingen bij optellen resteert er per saldo een licht nadeel.

- **Afbouwen compensatieregeling herverdeling Gemeentefonds**

Middels een Kamerbrief heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties laten weten dat vanaf 2027 een volgende stap wordt gezet in het ingroeipad naar de nieuwe

verdeling. Tot op heden werden nadeelgemeenten gecompenseerd. Voor Diemen bedraagt deze compensatie jaarlijks € 3,2 miljoen. Vanaf 2027 zal de compensatie jaarlijks maximaal met een bedrag van € 15 per inwoner afnemen. Voor Diemen is dat grofweg € 450.000. De Minister zegt verder onderzoek toe. Op basis van geactualiseerde kostendata en nieuwe onderzoeksresultaten volgt waarschijnlijk een aanpassing van het ingroeipad.

Meerjaren investeringsplan

In deze kadernota hebben we het meerjareninvesteringsplan geactualiseerd. Nieuwe investeringen zijn toegevoegd. Dit betreft vooral investeringen in het laatste jaar. Ook zijn er wijzigingen aangebracht. Dit kan gaan om het jaar van uitvoering of om het benodigde investeringsbudget. Onder de programma's is een toelichting gegeven op nieuwe en gewijzigde investeringen.

In onderstaande tabel is het financieel effect op de kapitaallasten aangegeven. De grote wijzigingen zijn apart inzichtelijk gemaakt. Let op, dit betreffen de extra kosten niet de totale kapitaallasten.

In de bijlage is het geactualiseerde meerjareninvesteringsplan opgenomen.

Wijzigingen kapitaallasten meerjaren investeringsplan 2026 - 2029	2025	2026	2027	2028
Nieuw zwembad/sportcomplex	-	-	-1.500	-
Bouw basisschool	-	-	-350	-
Meerjaren investeringsplan 2025	-	-	-1.850	-

Sociaal	25
Veilig	33
Inkomen en Armoede	37
Vrije Tijd	40
Onderwijs	43
Gebiedsontwikkeling	47
Leefomgeving en klimaat	51
Verkeer	59
Samen besturen	63

